

Ще в ХХ ст. представник Римського клубу Л. Мамфорд вважав, що раз техніка створюється цілеспрямованою працею самої людини для задоволення її потреб, то в цих взаємовідносинах має місце взаємний вплив: техніки на людину і суспільство і навпаки, людини і суспільства на техніку. А тому необхідний контроль не техніки, а тих цінностей і цілей, які закладає сама людина в нові технології. І це є ключовим во взаєминах людина – техніка і технології. І саме це, на наш погляд, повинно бути світоглядною стратегією держави в розвитку технологій і техніки сучасності [1].

Інформаційні технології, проникаючи в життєдіяльність людини і суспільства, кардинально змінюють повсякденне буття людей: їх цінності, ідеали, поведінкові практики, комунікації, спосіб життя. І розвиток людського в сучасній людині і є розвитком антропологічних цінностей, які мають людський вимір.

Список використаних джерел

1. Мамфорд Л. Мир машины. Техника и развитие человечества. – Пер.с англ.: Т.Азаркевич, Б.Скуратов. – М.: 2001 // Электронная публикация: Центр гуманитарных технологий. 25.06.2010. URL: <https://gtmarket.ru/laboratory/basis/3115>

УДК 1:930.19 (043.5)

Спартак Шалвович Айтов
*кандидат історичних наук, доцент,
доцент кафедри філософії та соціології
Дніпровського національного університету
залізничного транспорту імені академіка В. Лазаряна*

ГЛОБАЛЬНІ СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНІ ЧИННИКИ ХАОТИЗАЦІЇ СУЧАСНОЇ СВІТ-СИСТЕМИ

Стаття присвячена аналізу соціально-політичних факторів динаміки сучасного світоустрою. У якості основних глобальних чинників розвитку світ-системи осмислюються гео економічні, геосоціальні і геокультурні процеси сьогодення. Аналізується сутність гео економічних чинників хаотизації, перед усім руйнацію неоліберальної соціально-економічної моделі та її впливу на суспільно-політичну динаміку. Розкриваються чинники геосоціальної поляризації, котрі виступають суттєвою причиною світової суспільної турбулентності. Досліджено чинник масової культури та моделей соціальної поведінки сучасної людини як геокультурного елементу турбулентності сучасної світ-системи. Зроблено висновок про інтегральний вплив гео економічних, геосоціальних та геокультурних чинників хаотизації світоустрою на перспективу формування поліцентричної моделі глобальної соціально-політичної динаміки.

GLOBAL SOCIO-POLITICAL FACTORS OF CHAOTIZATIONS OF THE MODERN WORLD SYSTEM

The article is devoted to the analysis of social-political factors of the dynamics of the modern world order. Geoeconomic, geosocial and geocultural processes of today are understood as the main global factors of world-system development. The essence of geoeconomic factors of chaos is analyzed, first of all the destruction of the neoliberal social-economic model and its influence on the social-political dynamics. The factors of geosocial polarization, which are a significant cause of global social turbulence, are revealed. The factor of mass culture and models of social behavior of modern man as a geocultural element of turbulence of the modern world-system is investigated. The conclusion about the integral influence of geoeconomic, geosocial and geocultural factors of chaos of the world order on the prospect of formation of the polycentric model of global social and political dynamics is established.

Різномірні і різноспрямовані глобальні соціально-політичні процеси, які відбуваються у сучасному світ-системному універсумі, мають тенденцію до зростання турбулентності і хаосу, хаотизації. До факторів, що їх визначають, можна віднести чинники геоекономічні, геосоціальні і геокультурні.

Геоекономічні чинники знаходять вираз у руйнації глобальної неоліберальної соціально-економічної моделі. Практичним обґрунтуванням і підтвердженням останньої є всесвітня криза 2008-2010 рр., наступна глобальна рецесія і наслідки коронавірусної кризи, які загрожують перетворитися на хвилю економічних потрясінь, ще більш всеосяжних і руйнівних. Однією з істотних причин краху неоліберальної парадигми є надмірний розвиток фінансової сфери окремих країн і глобальної економіки (особливо в США і Західній Європі) і зниження економічної значущості промисловості.

Геосоціальні чинники, котрі виступають елементом світ-системної хаотизації, реалізуються у суттєвому зниженні рівня життя не тільки у країнах Латинської Америки, але і у регіонах, які ще зовсім недавно вважалися зразками соціального добробуту, в Західній Європі, Японії і США. Високий рівень безробіття, в свою чергу, негативно впливає на національні та світову економіку і тягне за собою ще більший економічний спад і зменшення зайнятості.

Безробіття і зниження рівня життя великих масивів населення мають наслідком збільшення соціальної поляризації, соціальної напруги і поширення радикальних ідеологій і політичних практик (анархістських, расистських, неонацистських, ультралівих).

Розвивається соціальна основа індустріальних і постіндустріальних суспільств, «середній клас», що проявляється в майново-статусній диференціації цієї соціальної структури на зuboжилу більшість і ту, що перейшла у вищі соціальні страти меншість.

Геокультурні чинники хаотизації світ-системи втілюються у загальному зниженні культурного рівня соціумів країн Східної і Західної Європи та США і ряду регіонів планети. Цьому сприяє масове поширення в ЗМІ та індустрії розваг антиінтелектуальної масової культури. Зниження культурного й освітнього рівня об'єктивно призводить і до зниження рівня спеціальних знань (зокрема в таких сферах діяльності, як авіабудування, авіаперевезення, будівництво і експлуатація атомних станцій, охорона здоров'я). З іншого боку, культурне зuboження суспільств сприяє поширенню в них радикальних політичних ідеологій, стимулюючи в той же час агресивність по відношенню до інших націй і держав, що є вже геополітичним конфліктним фактором.

Наведені глобальні соціально-політичні чинники процесу хаотизації світ-системи об'єктивно підвищують ймовірність її переходу до поліцентричної моделі та підвищення інтенсивності соціально-політичних протиріч. Це призведе до подальшої ескалації конфліктів і протистоянь на рівнях соціумів окремих країн, міждержавних відносин і всесвітньої суспільно-політичної динаміки.

УДК: 101.1:316

Валерій Петрович Жижченко,
*кандидат філософських наук, доцент,
доцент кафедри філософії і педагогіки
НТУ «Дніпровська політехніка»*

КОНЦЕПЦІЯ «СРОДНОСТЕЙ» Г. С. СКОВОРОДИ І СЬОГОДЕННЯ

Розвиток науки і техніки на сьогоднішній день відкриває перед суспільством нові можливості й дозволяє подивитися на розробки філософів минулих століть, так би мовити, «новими очима». Це стосується й концепції «спорідненостей» Г. С. Сковороди. Дане дослідження присвячується осмисленню сутності концепції «спорідненостей» українського мислителя в історичному плані і можливості її застосування в умовах сьогоднішнього рівня розвитку науки і техніки.